

Результати гендерного аналізу бюджетних програм Національної академії наук України

Національна академія наук України послідовно впроваджує політику рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у науковій сфері. Важливим інституційним кроком у цьому напрямі стало прийняття розпорядження Президії НАН України від 26.09.2024 №530, яким було затверджено План утвердження гендерної рівності та запобігання дискримінації за статтю в Національній академії наук України.

Цей документ офіційно закріплює засади утвердження гендерної рівності, запобігання дискримінації за статтю та протидії гендерному насильству в Академії. План спрямований на забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень, уникнення гендерної асиметрії у наукових колективах, а також створення умов для ефективного поєднання професійних та сімейних обов'язків. Окремий наголос робиться на всебічному сприянні професійному та кар'єрному зростанню жінок і формуванні простору рівних можливостей без жодних упереджень.

Спираючись на ці засади, а також відповідно до вимог Міністерства фінансів України та з метою виконання зобов'язань у рамках процесу вступу нашої країни до Європейського Союзу, НАН України вживає заходів щодо практичного застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі шляхом інтеграції відповідних індикаторів до паспортів бюджетних програм.

1. Загальний гендерний профіль НАН України

У порівнянні зі світовими тенденціями Україна демонструє високі показники залученості жінок до науки. За даними Інституту статистики ЮНЕСКО, станом на початок 2026 року частка жінок серед науковців в Україні становить близько 45%, тоді як середньосвітовий показник складає лише близько 30%. Це дозволяє нашій державі посідати 12-те місце за чисельністю жінок-вчених серед 41 країни світу. Найбільша концентрація жінок-вчених в Україні спостерігається у галузях соціальних (65,8%), медичних (65,2%) та гуманітарних (60,3%) наук. У сфері технічних наук жінки становлять 34,1% дослідників. Відносно високий відсоток жінок серед науковців в Україні порівняно з розвиненими країнами світу зумовлений низьким суспільним інтересом до науки в Україні в цілому, що проявляється у низьких доходах працівників наукової сфери.

Аналіз кадрового складу установ НАН України за останні роки фіксує тенденцію до загального зменшення чисельності персоналу та зниження представництва жінок, що значною мірою зумовлено тривалою війною та вимушеною міграцією за кордон переважно жінок із дітьми. Так, станом на 1 січня 2025 року частка жінок серед загальної кількості працівників установ НАН України становила 49,7%, а на 1 січня 2026 року загальне представництво жінок знизилося до 48,9%.

Подібна негативна динаміка спостерігається і безпосередньо у структурі наукових кадрів Академії. На початку 2025 року жінки становили 41,3% від загальної кількості науковців. Однак до початку 2026 року цей показник зменшився і склав 40,7%.

Водночас серед інших (ненаукових) категорій працівників представництво жінок традиційно є значно вищим, хоча також демонструє поступове зниження: з 60,4% на початку 2025 року до 59,5% станом на 1 січня 2026 року.

Детальний аналіз структури наукових кадрів яскраво демонструє явище вертикальної гендерної сегрегації (так зване «звуження воронки» просування жінок на вищі щаблі наукової кар'єри). Станом на 2026 рік жінки становлять значну частину кандидатів наук / докторів філософії – 2715 осіб із загальної кількості 6420 (42,3%). Проте на рівні докторів наук кількість жінок зменшується і становить 623 особи з 2328 (26,8%). На найвищих щаблях академічної ієрархії представництво жінок є найменшим: серед 391 члена-кореспондента – 62 жінки (15,9%), а серед 178 академіків – лише 7 жінок (3,9%). Порівняно з 2025 роком ці пропорції залишаються сталими, попри незначні коливання на рівні середньої наукової ланки. Проблема кар'єрного просування знаходить своє відображення і в розподілі адміністративних посад: станом на 2024 рік керівниками наукових установ НАН України було лише 10,9% жінок, заступниками керівників – 22,1%, а структурні підрозділи очолювали 26,6% жінок, хоча серед учених секретарів їхня частка сягала 46,6%.

2. Аналіз бюджетних програм НАН України

Обов'язкове застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі було офіційно закріплено у Бюджетному кодексі України лише у 2025 році (згідно з Законом України від 16.01.2025 № 4225-IX). У зв'язку з цим процес додавання гендерних показників до бюджетних документів НАН України розпочався нещодавно. Оскільки інформація за попередні роки відсутня, цей аналіз базується переважно на даних 2026 року. Детальну дезагреговану інформацію за статтю наразі представлено у паспортах бюджетних програм, що стосуються сфери підготовки кадрів та підтримки молодих вчених. Тому цей гендерний аналіз фокусується на трьох відповідних бюджетних програмах за КПКВК 6541030, 6541230 та 6541080.

Звіт містить дані, отримані в результаті поглибленого аналізу внутрішньої звітності установ НАН України. Наявність певних розбіжностей між обсягом даних у звіті та показниками офіційного паспорта програми пояснюється процесом поступової інтеграції гендерних індикаторів у бюджетну документацію, що триває.

КПКВК 6541030 «Наукова і науково-технічна діяльність наукових установ Національної академії наук України»

Аналіз показників цієї програми засвідчує певні гендерні диспропорції на етапі здобуття наукових ступенів. Середньорічна частка жінок серед аспірантів, які навчаються з відривом від виробництва, становить лише 12,0% (170 із 1413 осіб). Серед аспірантів, які навчаються без відриву від виробництва, цей показник є дещо вищим і сягає 27,9% (31 зі 111 осіб). У докторантурі представництво жінок складає 24,1% (38 зі 158 осіб). Такий низький відсоток жінок, особливо серед аспірантів, що навчаються з відривом від виробництва, може свідчити про відчутний вплив безпекових ризиків війни, внаслідок якого значна частина молодих дослідниць виїхала за кордон.

Важливим інструментом підтримки молодих науковців є стипендіальні програми. Із загальної середньорічної кількості у 320 молодих учених-стипендіатів НАН України жінки становлять 33,1% (106 осіб). Дещо вищу частку — 35,3% (106 осіб) — зафіксовано серед 300 молодих вчених, які отримують стипендію Президента України. Крім того,

серед 15 отримувачів стипендії імені академіка НАН України Б.Є. Патона жінки складають третину — 33,3% (5 осіб).

КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень»

За цією програмою на конкурсних засадах створено 73 дослідницькі лабораторії (групи) молодих вчених, з яких 22 очолюються жінками. Загальна кількість осіб, що беруть участь у цих групах, становить 287 фахівців, у тому числі 89 жінок. При цьому, частка жінок як серед керівників, так і серед загального складу учасників складає близько 30%, що свідчить про активне залучення жінок-дослідниць до керівництва науковими проєктами на ранніх етапах кар'єри, хоча загальний баланс виконавців усе ще залишається зміщеним на користь чоловіків.

КПКВК 6541080 «Підготовка кадрів з пріоритетних напрямів науки та сприяння інноваційній діяльності наукових установ Національної академії наук України»

У межах цієї програми фінансується підготовка фахівців на базі Київського академічного університету та проведення загальноакадемічних навчально-інформаційних заходів. Так, загальним фондом програми передбачено навчання 51 студента денної форми, серед яких частка жінок складає 43% (22 особи). Проте на рівні аспірантури з відривом від виробництва цей показник є дуже низьким — там навчаються лише 2 жінки із 22 осіб (менше 10%).

Питома вага працевлаштованих за фахом випускників складає 30% від загального випуску, причому половину з них (15% від загального випуску) становлять жінки-випускниці.

Представниці наукової спільноти виявляють високу активність у програмах професійного розвитку: серед 250 наукових кадрів, що пройшли такі програми, їхнє представництво сягає 45% (113 осіб). Факультативне навчання з питань інноваційного розвитку пройшли 40 аспірантів, серед яких жінки складають 25% (10 осіб).

3. Висновки та заходи щодо посилення гендерної чутливості

На основі проведеного аналізу можна констатувати, що попри загальну тенденцію до забезпечення рівних прав, у науковому середовищі зберігається низка структурних диспропорцій. Виявлені показники свідчать про наявність вертикальної гендерної сегрегації при переході до вищих кваліфікаційних та посадових рівнів, а також про суттєвий вплив безпекових факторів війни на відтворення кадрового потенціалу, що проявляється у скороченні представництва жінок серед молодих науковців. Також спостерігається відсутність у паспортах ряду бюджетних програм НАН України агрегованих даних, необхідних для проведення їх гендерного аналізу. З метою усунення недоліків та посилення гендерної чутливості бюджетних програм пропонується впровадження таких заходів:

1. Розширення збору дезагрегованих за статтю даних за бюджетними програмами НАН України для їх аналізу та включення відповідних індикаторів до результативних показників програм;

2. Забезпечення системи організаційної та консультативної підтримки молодих дослідниць («наукового кураторства»), зокрема в STEM-галузях, де традиційно домінують чоловіки;

3. Підтримка участі жінок у вітчизняних та міжнародних освітніх і наукових заходах, зокрема у стажуваннях, конференціях, літніх і зимових школах, що сприятиме формуванню конкурентоспроможних дослідницьких команд для участі у міжнародних грантових та дослідницьких проєктах;

4. Врахування потреб здобувачів, які поєднують наукову діяльність із сімейними обов'язками, через застосування гнучких графіків, індивідуальних планів роботи та дистанційних форматів навчання;

5. Поширення практик психологічної та організаційної підтримки здобувачів, які зазнали впливу воєнних дій, з особливою увагою до вразливих груп (внутрішньо переміщені особи, особи, що втратили житло або членів родини, ветерани та члени їхніх сімей), забезпечення їх рівного доступу до освітніх і наукових можливостей.

Реалізація запропонованих заходів дозволить не лише забезпечити виконання міжнародних зобов'язань України та вимог бюджетного законодавства, а й створити сприятливе середовище для розвитку кадрового потенціалу НАН України.

З метою узагальнення результатів проведеного гендерного аналізу нижче наведено висновки та пропозиції за кожною з бюджетних програм НАН України. Інформацію подано у рекомендованій формі згідно з Додатком 2 до Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 02.01.2019 № 1.

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
щодо впровадження та
застосування гендерно
орієнтованого підходу в
бюджетному процесі,
затверджених наказом
Міністерства фінансів України
від 02.01.2019 №1

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541030 «Наукова і науково-технічна діяльність наукових установ

Національної академії наук України»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом _____ 2026 рік _____

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• **Державні послуги:** підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації (аспірантура, докторантура); стипендіальне забезпечення молодих учених; забезпечення доступу до науково-технічної інформації та наукової літератури на всіх видах носіїв.

• **Надавачі:** наукові установи НАН України; наукові бібліотеки.

• **Отримувачі (цільові групи):** аспіранти та докторанти; молоді вчені-стипендіати; читачі та відвідувачі наукових бібліотек, у тому числі дистантні (віддалені) користувачі; підприємства та організації, що користуються інформаційними ресурсами та документами.

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

У паспорті програми частково представлено дезагреговані за статтю дані: відображено загальну частку жінок серед науковців, а також наведено неповну інформацію щодо молодих вчених-стипендіаток. Водночас в результативних показниках паспорта відсутній гендерний розподіл даних безпосередньо щодо аспірантів і докторантів.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Програма загалом відповідає Плану утвердження гендерної рівності НАН України на 2024–2027 роки та вимогам чинного законодавства щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (*наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показників*)

Гендерні аспекти частково відображені у результативних показниках якості та продукту. У назві, меті та завданнях програми гендерна складова прямо не прописана.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

• Спостерігається статевая асиметрія у підготовці наукових кадрів: частка жінок серед аспірантів денної форми навчання становить лише 12,0%, а серед докторантів — 24,1%. Такий значний гендерний розрив на початкових етапах наукової кар'єри свідчить про вимивання жіночого кадрового потенціалу, що, очевидно, зумовлено безпековими факторами війни та вимушеною міграцією молодих дослідниць за кордон.

• Серед отримувачів стипендій для молодих вчених частка жінок коливається в межах 33,1–35,3%, що відображає їхню меншу залученість до цільової фінансової підтримки в межах цієї програми.

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Розподіл стипендіального фонду є відносно збалансованим. Однак низька частка жінок в аспірантурі та докторантурі вказує на ризики нерівномірного доступу до ресурсів для професійного зростання на вищих кваліфікаційних рівнях.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямків використання коштів, результативних показників*)

Доповнити перелік результативних показників паспорта даними про частку жінок серед аспірантів та докторантів, які проходять підготовку за цією програмою, а також серед стипендіатів НАН України та отримувачів стипендії імені академіка Б.Є. Патона.

Розглянути можливість доповнення мети та завдань програми положеннями щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у професійному розвитку та науковій підготовці під час наступного циклу планування.

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми або її окремих завдань, напрямів використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Забезпечити повну інтеграцію дезагрегованих за статтю даних, які вже збираються НАН України, до офіційної звітності перед Міністерством фінансів України для подолання інформаційного розриву в паспортах програм.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Сприяння організаційній та консультативній підтримці молодих дослідниць (інформування про спеціальні гранти, стипендії та премії, орієнтовані на жінок у науці, інформування про вітчизняні та міжнародні літні/зимові школи та конференції, допомога старших колег в оформленні супровідної документації для участі в них, залучення досвідчених науковиць установи до консультування молодих колег щодо професійного розвитку та підготовки публікацій); впровадження гнучких графіків, індивідуальних планів роботи та дистанційних форматів навчання для осіб, які поєднують науку з сімейними обов'язками.

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Запровадження регулярної звітності щодо всіх отримувачів послуг у межах програми (аспірантів, докторантів, стипендіатів) з розподілом за статтю.

28.04.2026

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів

наукових досліджень»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом _____ 2026 рік _____

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• **Державні послуги:** Безпосереднє надання державних послуг фізичним особам у межах цієї бюджетної програми не передбачено. Програма реалізує гендерно чутливі заходи шляхом надання цільової фінансової підтримки за такими напрямками: адресна підтримка виконання пріоритетних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами оцінювання ефективності діяльності наукових установ; підтримка створення та функціонування дослідницьких лабораторій (груп) молодих вчених.

• **Надавачі:** Національна академія наук України.

• **Отримувачі (цільові групи):** виконавці наукових проєктів; дослідницькі лабораторії (групи) молодих вчених.

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

НАН України володіє необхідним обсягом дезагрегованих даних (зокрема, щодо керівництва науковими проєктами), проте в офіційному паспорті на 2026 рік ці показники відображені вибірково. Це вказує на наявність інформаційного розриву між розширеним внутрішнім моніторингом та офіційною бюджетною звітністю.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Програма загалом відповідає Плану утвердження гендерної рівності НАН України на 2024–2027 роки та вимогам чинного законодавства щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (*наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показниках*)

Гендерні аспекти частково відображені у результативних показниках затрат. У назві, меті та завданнях програми гендерна складова прямо не прописана.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

Жінки очолюють 30% створених на конкурсних засадах дослідницьких лабораторій молодих вчених, а їхня частка серед виконавців становить 31,0%. Такі показники свідчать про активне залучення дослідниць до керівництва та виконання наукових проєктів, що відображає достатньо збалансовані можливості для їхнього професійного зростання.

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Розподіл ресурсів на підтримку молодіжних груп є відносно збалансованим (30% керівниць), проте низька залученість жінок до аспірантури та докторантури за іншими програмами НАН України створює ризики обмеженого доступу до ресурсів для професійного зростання на вищих кваліфікаційних рівнях у майбутньому.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямів використання коштів, результативних показників*)

Доповнити результативні показники затрат даними про гендерний склад учасників дослідницьких лабораторій молодих вчених та кількість виконуваних пріоритетних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок науковими підрозділами категорії А, очолюваних жінками.

Розглянути можливість доповнення мети та завдань програми положеннями щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у професійному розвитку та науковій підготовці під час наступного циклу планування.

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми, або її окремих завдань, напрямів використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Забезпечити повну інтеграцію дезагрегованої за статтю статистики, що вже зібрана в НАН України, до паспортів програм для усунення розбіжностей між внутрішнім моніторингом та фінальною звітністю.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Забезпечення організаційної та консультативної підтримки молодих дослідниць у STEM-галузях; сприяння участі молодих вчених-жінок у вітчизняних та міжнародних освітніх і наукових заходах, зокрема, у стажуваннях, конференціях, літніх і зимових школах.

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Доповнення результативних показників паспорта бюджетної програми показником щодо кількості наукових досліджень (проєктів), які виконуються підрозділами категорії А, під керівництвом жінок.

28.04.2026

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541080 «Підготовка кадрів з пріоритетних напрямів науки

та сприяння інноваційній діяльності наукових установ

Національної академії наук України»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом _____ 2026 рік

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• **Державні послуги:** організація та підготовка фахівців з вищою освітою (магістрів) та аспірантів з відривом від виробництва (докторів філософії).

Інші напрями використання коштів (щодо яких також здійснюється гендерний аналіз): стимулювання інноваційної діяльності у межах проєкту наукового парку "Академ. Сіті"; проведення загальноакадемічних навчально-інформаційних заходів.

• **Надавачі:** ДНУ «Київський академічний університет».

• **Отримувачі (цільові групи):** студенти, аспіранти (щодо державних послуг); наукові кадри (щодо інших напрямів використання коштів).

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

У паспорті програми наявні дезагреговані за статтю дані, зокрема, в результативних показниках продукту (кількість жінок-студенток, аспіранток, учасниць програм професійного та інноваційного розвитку). Також дезагреговані дані присутні у показниках якості (питома вага працевлаштованих жінок-випускниць). Ці дані належним чином відображають гендерний розподіл отримувачів послуг та учасників програмних заходів.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Програма повністю відповідає Плану утвердження гендерної рівності НАН України на 2024–2027 роки та вимогам чинного законодавства щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (*наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показниках*)

Гендерні аспекти чітко відображені в результативних показниках продукту та якості. У назві, меті та завданнях програми гендерна складова прямо не прописана.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

Спостерігається виражена вертикальна гендерна сегрегація на етапі переходу до аспірантури. Так, серед студентів частка жінок становить 43% (22 особи), тоді як серед аспірантів з відривом від виробництва навчаються лише 2 жінки з 22 осіб (менше 10%). Водночас жінки є активними у короткострокових навчально-інформаційних заходах: їхня частка серед учасників програм професійного розвитку сягає 45% (113 осіб), а серед аспірантів, які пройшли факультативне навчання з питань інноваційного розвитку — 25% (10 осіб).

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Низька частка жінок на рівні аспірантури свідчить про ризики обмеженого доступу до тривалого фінансування для здобуття вищої кваліфікації на цьому етапі. Жінки здебільшого залучені до фінансування через участь у короткострокових програмах професійного росту.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямків використання коштів, результативних показників*)

Зберегти наявні у паспорті дезагреговані результативні показники якості та продукту щодо студентів, аспірантів і наукових кадрів. За появи нових заходів своєчасно доповнювати показники гендерно чутливими індикаторами.

Розглянути можливість доповнення мети та завдань програми положеннями щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у професійному розвитку та науковій підготовці під час наступного циклу планування.

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми або її окремих завдань, напрямів використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Продовжувати системний збір дезагрегованих за статтю даних за бюджетною програмою для їх аналізу та включення відповідних індикаторів до результативних показників у майбутньому.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Сприяння організаційній та консультативній підтримці молодих дослідниць; заохочення їх до участі у вітчизняних та міжнародних освітніх і наукових заходах (зокрема, літніх/зимових школах, стажуваннях, конференціях); використання адаптивних механізмів організації навчання, що дозволять здобувачам ефективно поєднувати академічну діяльність та сімейні обов'язки; забезпечення психологічної підтримки вразливих категорій здобувачів, що постраждали від війни.

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Забезпечити регулярний моніторинг щодо отримувачів послуг, а також учасників науково-освітніх та інноваційних заходів у межах програми з розподілом за статтю. Зберегти практику включення цієї інформації до офіційної бюджетної звітності для дотримання повноти та цілісності даних.

28.04.2026

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541200 «Підготовка до державної атестації

наукових кадрів Національної академії наук України»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом _____ 2026 рік _____

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• **Державні послуги:** підготовка здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії з дисциплін «Іноземна мова професійного спрямування» та «Філософія науки і культури»; підготовка до наукової діяльності здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

• **Надавачі:** Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України, Центр гуманітарної освіти НАН України, Державна організація "Відділення цільової підготовки КНУ імені Тараса Шевченка при НАН України".

• **Отримувачі (цільові групи):** здобувачі ступеня доктора філософії (аспіранти); здобувачі вищої освіти на магістерському та освітньо-науковому рівнях.

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

У паспорті бюджетної програми відсутні дані, дезагREGOVANІ за статтю. Показники затрат (кількість науково-педагогічного персоналу — 55 осіб) та показники продукту (середньорічна кількість здобувачів — 300, 320 та 450 осіб за різними напрямками) подаються узагальнено, що унеможлиблює проведення повноцінного гендерного аналізу на основі паспорта бюджетної програми.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Через відсутність дезагрегованих за статтю показників неможливо повною мірою оцінити рівень виконання вимог чинного законодавства щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (*наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показниках*)

У меті, завданнях, напрямках використання коштів та результативних показниках бюджетної програми гендерна складова відсутня.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

Оскільки офіційні статистичні дані у розрізі статі відсутні, зафіксувати наявність чи відсутність гендерних розривів безпосередньо з паспорта неможливо.

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Відсутність дезагрегованих даних унеможлиблює оцінку того, наскільки справедливо розподіляються середні витрати між жінками та чоловіками.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямків використання коштів, результативних показників*)

Доповнити результативні показники затрат, зазначивши кількість жінок серед науково-педагогічного персоналу та спеціалістів навчальних закладів НАН України.

Доповнити результативні показники продукту, виділивши частку жінок серед здобувачів ступеня вищої освіти (з іноземної мови, філософії та магістрів/аспірантів).

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми або її окремих завдань, напрямків використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Зобов'язати навчальні центри (Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов, Центр гуманітарної освіти НАН України) під час формування управлінського обліку збирати дані з обов'язковою розбивкою за статтю.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Проведення гендерного аудиту кадрового складу (науково-педагогічних працівників) навчальних закладів НАН України для виявлення можливого дисбалансу; врахування потреб здобувачів із сімейними обов'язками (гнучкий графік занять, можливості дистанційного вивчення філософії та іноземної мови).

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Передбачити зміни у внутрішніх інструкціях НАН України щодо складання звітів про діяльність установ та проведення анкетування здобувачів щодо обов'язкового збору і відображення дезагрегованих за статтю даних.

28.04.2026

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541100 «Забезпечення надання медичних послуг Центром інноваційних медичних технологій Національної академії наук України»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом 2026 рік

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• **Державні послуги:** надання спеціалізованої медичної допомоги населенню; підготовка інтернів; медичне обслуговування за програмою медичних гарантій.

Безпосереднє надання державних медичних послуг фізичним особам за рахунок коштів загального фонду державного бюджету в межах бюджетної програми НАН України за КПКВК 6541100 не передбачено. Видатки за загальним фондом спрямовуються виключно на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

• **Надавачі:** ДНУ «Центр інноваційних медичних технологій НАН України».

• **Отримувачі (цільові групи):** пацієнти (населення України), які потребують спеціалізованої допомоги; лікарі-інтерни.

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

У паспорті програми відсутні дезагреговані за статтю дані.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Через відсутність дезагрегованих за статтю показників неможливо повною мірою оцінити рівень виконання вимог чинного законодавства щодо застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показниках)

У меті, завданнях, напрямках використання коштів та результативних показниках бюджетної програми гендерна складова відсутня.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

Оскільки офіційні статистичні дані у розрізі статі відсутні, зафіксувати наявність чи відсутність гендерних розривів безпосередньо з паспорта неможливо.

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Відсутність дезагрегованих даних унеможлиблює оцінку того, наскільки справедливо розподіляються середні витрати між жінками та чоловіками.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямків використання коштів, результативних показників*)

Оскільки фактичні видатки за даною програмою спрямовані виключно на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, зміна мети чи напрямків програми є недоцільною. Пропонується лише деталізувати у паспорті програми існуючі показники продукту на основі наявних даних медичного обліку установи, додавши до них розподіл за статтю: «кількість пролікованих пацієнтів (жінок/чоловіків)» та «кількість інтернів (жінок/чоловіків)».

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми або її окремих завдань, напрямків використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Використання наявної медичної статистики установи для відстеження динаміки гендерного складу пацієнтів та інтернів, які перебувають у закладі.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Оскільки видатки програми є гендерно нейтральними, проведення окремих заходів із посилення гендерної рівності в її межах не передбачається.

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Організація процесу отримання статистичних даних ДНУ «Центр інноваційних медичних технологій НАН України» для внесення дезагрегованих за статтю результативних показників в паспорт програми.

28.04.2026

Результати гендерного аналізу бюджетної програми

КПКВК 6541020 «Науково-організаційна діяльність

Президії Національної академії наук України»

у 2026 році

1. Період дії бюджетної програми, охоплений гендерним аналізом 2026 рік

2. Перелік державних послуг, що надаються в межах бюджетної програми, цільові групи надавачів та отримувачів державних послуг (в тому числі потенційні):

• Державні послуги: забезпечення виплат довічної плати за звання дійсного члена (академіка) та члена-кореспондента НАН України, а також премій імені видатних учених України.

• Надавачі: Президія Національної академії наук України.

• Отримувачі (цільові групи): дійсні члени (академіки) та члени-кореспонденти НАН України; наукові працівники (лауреати премій).

3. Висновки за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- наявність та якість даних, необхідних для проведення гендерного аналізу бюджетної програми (зокрема, репрезентативність, співставність, згрупованість даних за статтю та іншими ознаками, доцільними для проведення гендерного аналізу бюджетної програми)

Результативні показники паспорта орієнтовані на кількісне відображення науково-організаційної діяльності установи (кількість засідань, прийнятих постанов та розпоряджень). Водночас дані про отримувачів публічної послуги — вищий науковий склад (177 академіків, 374 члени-кореспонденти та 60 лауреатів премій імені видатних учених) - не дезагреговані за статтю, що унеможливило проведення гендерного аналізу.

- відповідність бюджетної програми взятим Україною зобов'язанням щодо гендерної рівності, вимогам нормативно-правових актів та інших документів, які містять інформацію про гендерну рівність, в тому числі відповідність завданням стратегічних і програмних документів держави з гендерних питань

Програма відповідає загальним принципам державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, оскільки умови призначення довічних плат та премій ґрунтуються на об'єктивних критеріях наукових досягнень. Для повної відповідності вимогам чинного законодавства щодо гендерно орієнтованого

бюджетування необхідно запровадити збір дезагрегованих даних, що дозволить оцінити рівний доступ представників обох статей до отримання відповідних виплат.

- стан врахування у бюджетній програмі гендерних аспектів (*наявність гендерних аспектів у назві бюджетної програми, її меті, завданнях, напрямках використання коштів, результативних показниках*)

Гендерні аспекти у назві, меті та завданнях програми не виокремлені. Наявний прихований гендерний аспект у частині надання виплат за звання та премій враховується лише опосередковано (через загальні принципи професійної компетентності) і не має статистичного відображення у паспорті.

- виявлені гендерні розриви, гендерна дискримінація, тенденції при забезпеченні потреб та задоволенні інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп

Через відсутність статистичної дезагрегації в межах цієї програми прямих розривів не виявлено.

- забезпечення справедливого та неупередженого розподілу бюджетних коштів при плануванні та виконанні бюджетної програми, наданні державних послуг (*рівень забезпечення потреб та задоволення інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп за існуючих/діючих підходів до визначення обсягу та розподілу коштів в межах бюджетної програми*)

Розподіл бюджетних коштів у частині надання публічних послуг (виплат та премій) базується на об'єктивних показниках наукової кваліфікації та результативності досліджень, що теоретично забезпечує рівний доступ для жінок і чоловіків. Проте через відсутність дезагрегованих за статтю даних у паспорті програми неможливо підтвердити фактичну справедливість розподілу видатків між жінками та чоловіками.

4. Пропозиції за результатами гендерного аналізу бюджетної програми:

- включення гендерних аспектів до бюджетної програми (*до назви бюджетної програми, її мети, завдань, напрямків використання коштів, результативних показників*)

Ініціювати внесення змін до результативних показників паспорта бюджетної програми (зокрема, показників затрат та продукту) шляхом запровадження їхньої дезагрегації за статтю.

- заходи з подальшого впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі (*проведення гендерного аналізу бюджетної програми, або її окремих завдань, напрямків використання коштів, послуг, що надаються в межах бюджетної програми*)

Застосовувати зібрані дезагреговані дані для виявлення тенденцій під час планування бюджетних асигнувань на наступні періоди.

- заходи з посилення гендерної рівності (*шляхи зменшення гендерних розривів, усунення гендерної дискримінації, забезпечення потреб, задоволення інтересів жінок і чоловіків та/або їх груп*)

Проводити регулярний моніторинг представництва жінок і чоловіків серед вищого наукового складу та лауреатів іменних премій. Результати аналізу використовувати для забезпечення рівного доступу до бюджетних коштів та подолання гендерних розривів серед провідних науковців, які отримують державну підтримку.

- удосконалення процесу збору та обробки даних, запровадження нових та/або перегляд існуючих форм статистичної та адміністративної звітності

Передбачити дезагреговані за статтю результативні показники в паспорті програми для аналізу надання державних послуг вищому науковому складу НАН України та лауреатам іменних премій.

28.04.2026